

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยและพัฒนากลึงฝักรวเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชและคุณภาพน้ำฝักรวได้มีการทดสอบงานวิจัย 3 กิจกรรมได้แก่ (1) การคัดเลือกชนิดฝักรวที่เหมาะสมในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผสมเกสรและผลผลิตอาโวคาโด ร่วมกับเกษตรกรบนพื้นที่สูงในสภาพแปลงเปิด โดยใช้ฝักรว 2 ชนิดได้แก่ ฝักรวน้ำและฝักรวโพรง พบว่า ฝักรวโพรงมีการเข้าหาพืชมากกว่าฝักรวน้ำ โดยนับจากการบินเข้าและบินออกรัง อยู่ที่ 91.82 และ 91.05 ตัว/ชั่วโมง และฝักรวน้ำ มีการเข้าและออกรัง อยู่ที่ 43.03 และ 41.62 ตัว/ชั่วโมง ในส่วนการติดผลขนาดเล็กของอาโวคาโดพบว่าในแปลงที่วางลึงฝักรวทำให้มีการติดผลขนาดเล็กมากกว่าฝักรวน้ำและแปลงควบคุมที่ไม่มีการปล่อยฝักรว เท่ากับ 254.164 และ 53 ผลต่อต้น ตามลำดับ ส่วนการติดผลที่แท้จริงพบว่าแปลงที่วางลึงฝักรวมีผลทำให้มีจำนวนผลผลิตต่อต้นมากที่สุด 104.67 ผล/ต้น รองลงมาได้แก่ แปลงที่วางลึงฝักรวน้ำ 75.33 ผล/ต้น ต่างจากชุดควบคุมที่ไม่วางลึงฝักรวที่ให้จำนวนผลผลิตเฉลี่ยน้อยที่สุด 39.00 ผล/ต้น ตามลำดับ (2) การศึกษาและทดสอบประสิทธิภาพต้นแบบลึงฝักรวน้ำแบบใหม่ประยุกต์ที่สามารถใช้เพาะลึงฝักรวได้อย่างเหมาะสมบนพื้นที่สูง ร่วมกับเกษตรกร พบว่าลึงฝักรวแบบยุโรปที่มีการใช้ไม้ฉำฉำ มีความหนาของไม้ 1.5 – 2.0 ซม. สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นภายในรังได้ดีที่สุด ทำให้มีอัตราการขยายประชากรของฝักรวมากที่สุด รองลงมาได้แก่ลึงฝักรวแบบไต้หวันและแบบเดิม ส่งผลให้มีปริมาณน้ำฝักรวมากที่สุดเท่ากับ 2827.0 1736.67 และ 660.67 กรัม/ลึง ตามลำดับ และ (3) การศึกษาและทดสอบการลึงฝักรวและการเก็บเกี่ยวน้ำฝักรวร่วมกับเกษตรกรบนพื้นที่สูง (ปีที่2) พบว่า การลึงฝักรวโดยใช้ชุดเทคโนโลยีการลึงฝักรวโพรงที่เหมาะสมบนพื้นที่สูงได้แก่ การใช้ลึงไม้ประกอบมาตรฐาน การใช้ไฟซึ่งธรรมชาติลึงฝักรว ทำให้เกษตรกรสามารถลึงฝักรวโพรงอย่างเหมาะสมและปฏิบัติได้ง่าย อีกทั้งมีการเก็บเกี่ยวน้ำฝักรวจากฝักรวบนพื้นที่สูงแบบใหม่โดยใช้ลึงแบบ strainer ผ่านการกรองและคัดแยกหลอดรวงน้ำฝักรว ทำให้น้ำฝักรวที่ได้สะอาดและมีคุณภาพ น้ำฝักรวมีค่าความชื้นต่ำกว่า 21 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นค่าความชื้นในน้ำฝักรวที่ต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำฝักรว ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 211) ปี พ.ศ. 2543 ทุกตัวอย่าง ซึ่งทำให้สามารถเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายน้ำฝักรวได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : น้ำฝักรว ผสมเกสร ลึงฝักรว น้ำฝักรว